

Kuntaliiton ajankohtaiset

Lammin päivät 2019

Miira Riipinen @miirariipinen

2.10.2019

Alueet ja yhdyskunnat yksikkö - neljä tiimiä:

- Alueet ja elinkeinot
 - Yhdyskunnat ja maankäyttö
 - Tekniikka
 - Ympäristö
-
- Yksikön johtaja Jarkko Huovinen

Ympäristö, tiimiesimies Miira Riipinen

Miira
Riipinen

Vesa
Peltola

Pauliina
Jalonen

Marko
Nurmikolu

Kaisa
Mäntynen

Rauni
Laukkanen

- ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen
- energia-asiat
- kestävä kehitys
- ympäristönsuojelu
- luonnonsuojelu ja luonnonvarat
- ympäristöterveydenhuolto
 - terveydensuojelu
 - elintarvikevalvonta
 - eläinlääkintähuolto
 - tupakkalain valvonta

- ☐ Ilmasto- ja kiertotalouspolitiikka
- ☐ Luonnonsuojelu
- ☐ Ympäristönsuojelun sähköinen asiointi
- ☐ Ympäristönsuojelun määräysmalli
- ☐ Hajajätevedet
- ☐ Jätelaki

Mihin kuntien ilmastotyö perustuu ?

- Valtio:
 - Kansainväliset ilmastoneuvottelut (Pariisin sopimus 2015)
 - Kansalliset lait, strategiat ja ohjelmat
 - Ilmastolaki
 - Integroitu kansallinen energia- ja ilmastostrategia, TEM
 - KAISU -Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma, YM
 - Ilmastomuutoksen sopeutumissuunnitelma, MMM
 - Pitkän aikavälin vähäpäästöisyysstrategia
- Kunnat
 - Kuntastrategia, ilmasto-ohjelma, talousarvio, toimintasuunnitelma
 - Kustannustehokkaat, paikallisiin olosuhteisiin sopivat ratkaisut kuntalaisten ja yritysten kanssa
 - 70 % suomalaisista asuu kunnassa, joka on asettanut ilmastotavoitteet
 - 40 % suomalaisista asuu kunnassa, joka tähtää hiilineutraaliksi viimeistään vuoteen 2030 (Suomi 2035, EU 2050)

'Lappeenranta on Suomen ilmastopääkaupunki'

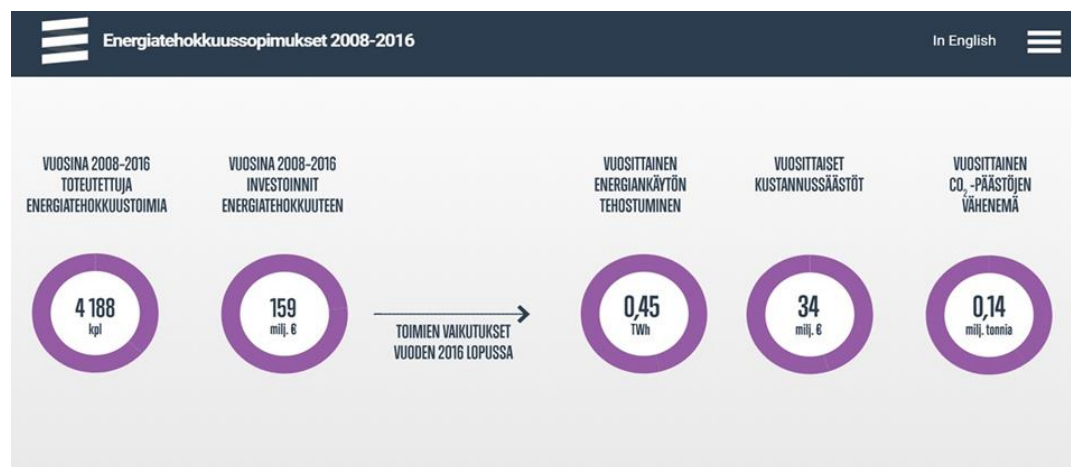
'Lahti on Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021'

'Espoo Euroopan kestävin kaupunki'

'Hiilineutraali Helsinki 2035'

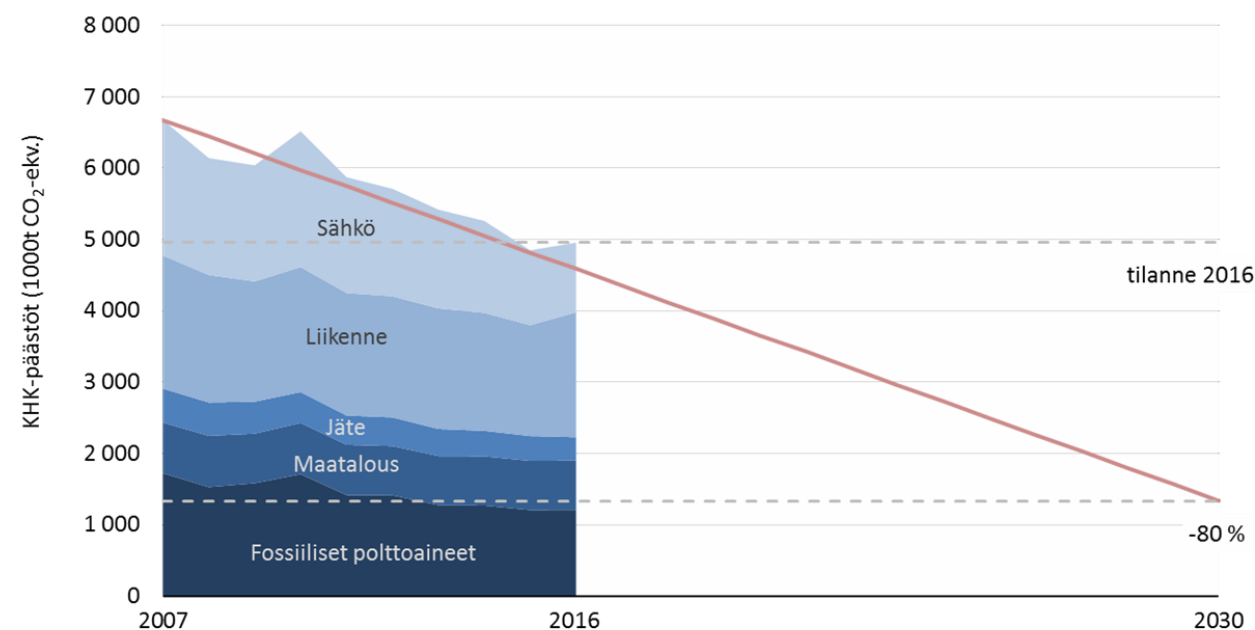
'Turku ensimmäinen jätteen ja päästön kaupunki Suomessa'

'Iin kunta on Euroopan mestari ilmastotyössä'

Kunta-alan energiatohokkuussopimusten tuloksia 2008-2016 (Motiva)

26.9.2019

Hinkukuntien päästökehitys 2007-2016 (Suomen ympäristökeskus)

VUODEN KIERTOTALOUSHKUNTA -KILPAILU

- ✓ Vuoden 2019 kiertotalouskunta:

- ✓ Finalistit: Oulu, Lappeenranta
- ✓ Kuntaliitto, SYKE, SITRA haastoivat kilpailuun kaikki suomalaiset kunnat

- ✓ Osallistujakunta määritteli kiertotaloustoiminansa eri kategorioissa

- ✓ Strategia ja johtaminen, sitoutuminen ja sen seuranta
- ✓ Markkinat, julkiset hankinnat, rahoitus ja yritykset
- ✓ Kestävä ruokajärjestelmä
- ✓ Liikkuminen
- ✓ Jätehuolto ja kierrätys
- ✓ Rakentaminen ja infrastruktuuri
- ✓ Kuntalaisten kiertotaloustietoisuus, -kasvatus ja -viestintä

Kiertotaloustärpit kunnille

kuntaliitto.fi/kiertotalous

Yhteistyössä:

SITRA

SITOWISE

Vaasan biokaasubussit

Biokaasubussien
päästöt ovat
samaa luokkaa kuin
täyssähköautojen.

12

UUTTA BIOKAASUBUSSIA VAASAN
KAUPUNGILLE

280

DIESEL-POLTTOAINELITRAA
PYSTYTÄÄN KORVAAMAAN
BIOKAASUBUSSEILLA

1000

HENKILÖAUTOLLE RIITTÄÄ
BIOJÄTTEISTÄ TUOTETTUA KAASUA
BUSSIEN TARPEEN LISÄKSI

1000

VÄHENTYNEET HIILIDIOKSIDIPÄÄSTÖT
VAASASSA VUODESSA

Vantaan Yhteinen pöytä

Visiomme on,
että kukaan ja
mikään ei menisi
hukkaan.

4000+

VANTAALAISTA HYÖTYY
VÄLITTÖMÄSTI VIIKOITTAIN

n. 2500

YHTEISTÄ ATERIAA VIIKOITTAIN

2000+

JAETTUA RUOKAKASSIA VIIKOITTAIN

48 %

PIENENTYNEET KULUT TOIMIKOILLA

25

TERMINAALILLA TYÖLLISTETTYÄ

Porvoon koulujen ekotapapassi

Vuosiluokka
kerrallaan
kestävämmät
tavat.

2015

100 OPPILASTA SAANUT
EKOTAPAKOULUTUKSEN

2018

700 OPPILASTA SAANUT
EKOTAPAKOULUTUKSEN

Kemiönsaaren ravinteiden talteenotto

Ennen kokeilua Varsinais-Suomen alueella lietteitä
syntyi vuodessa 100 000 m³. Tästä määrästä arvioitiin
jäävän keräämättä jopa noin 28 000 m³.

Ravinnevirta
hallitusti
käyttöön.

+50

VASTAAONOTETUN LIETTEEN
MÄÄRÄN KASVU TOIMIEN ALETTUA

3-4 krt
määrä

TYHJENNETTYJÄ KAIVOJA YHDELLÄ
AJOLLA VERRATTUNA AIKAAN
ENNEN UUDISTUSTA

Jyväskylän resurssiviisaus

Vähemmällä
enemmän,
enemmän
yhdessä.

400+

IDEAA KUNTALAISTEN OSALLISTAMISEN
TULOKSENA

32

KUNTALAISTEN IDEOIDEN POHJALTA
MUOKATTUJA KOKEILUJA JA
TOIMENPITEITÄ

2030

TAVOITTEENA HIILINEUTRAALIUS

2040

TAVOITTEENA JÄTTEETTÖMYYS,
PÄÄSTÖTTÖMYYS JA YLIKULUTUKSETTOMUUS

6

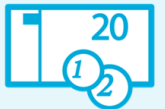
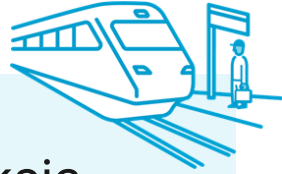
TOIMINTAA OHJAAVAN
RESURSSIVIISAUSRYHMÄN JÄSENIÄ

Kuntaliiton ilmastopoliittiset linjaukset 4.4.2019 - Valtio ilmastokumppaniksi kunnille!

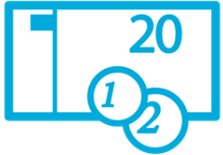
- ✓ Pitkäjänteinen ja kuntia oikeudenmukaisesti kohteleva ilmastopolitiikka
- ✓ Kuntien ilmasto- ja kiertotaloustyön toimintaedellytysten vahvistaminen
- ✓ Valtion tuki ja kilpailun turvaaminen energiamurroksessa
- ✓ Kunnilla toimivalta, tarvittavat työkalut ja resurssit maankäytön suunnittelusta rakentamiseen ja ylläpitoon

- ✓ MAL -sopimukset vahvoiksi ilmastotyökaluiksi ja uusia avauksia valtion ja kuntien välisiin ilmastososopimuksiin
- ✓ Valtion pysyvä rahoitus julkisten hankintojen ilmasto- ja ympäristöosaamisen tuelle
- ✓ Ilmastonmuutokseen sopeutumisen tehtävien, vastuiden ja rahoituksen selkiyttäminen lainsäädännöllä

Rinteen hallitusohjelman vaikutukset kuntien ilmastotyöhön?

- Ilmastolain uudistaminen
 - Ilmastolain ohjausvaikutusta vahvistetaan
- Tiekartta kohti hiilineutraalia Suomea 2035
- Ilmastopolitiikan pyöreä pöytä
- Energiaverotuksen kokonaisuudistus 2020

- Tukea kuntien ilmastoratkaisuihin
 - Kuntien ja alueiden omien hiilineutraaliussuunnitelmien valmistelun ja ilmastotoimien toimeenpanon tuki
 - MAL –sopimusten rahoitus ja laajentaminen
 - Sähköautojen latausinfraan rakentamistuen korottaminen
 - Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen kuntien avustukset
 - Suuret raidehankkeet
 - Kannusteet öljylämmityksestä luopumiseen
 - Kivihiiltä korvaavien investointien tuki
 - Asuinkerrostalojen energiaremonttien tuki
 - Tuki hiilinielujen vahvistamiseen
 - Biokaasuohjelma

Tule mukaan Kuntaliiton -toimintaan!

- Verkostojen välissä ja yli toimivaa
- Avoin kaikille kunnille
- Erilaisten kuntien erilaisiin tukitarpeisiin vastaaminen
- Ympäristösektorilta kuntien johtoon ja luottamushenkilöille
- Mukana keskeisesti kunnan kehittäminen, maankäyttö ja liikenne kokonaisuutena
- Tulevaa:
 - #ilmastokunnat –tapaaminen 7.11. Tampere
 - Hiilinielut ja luonnon monimuotoisuus kunnan ilmastotavoitteissa –seminaari 11.12. Jyväskylä
- Kysy lisää: pauliina.jalonen(at)kuntaliitto.fi

Kunnan keinoja luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa

- Luontotiedon kerääminen (luontoselvitykset, viheryhteyskartoitukset)
- Maankäyttö ja suunnittelu
 - Kaavoitus
 - Rakentaminen ja ylläpito
 - Luontopohjaiset ratkaisut
- Kunnan omistamien metsien, maiden ja alueen vesistöjen käyttö- ja hoito
- Luonnonsuojelualueiden perustaminen ja maiden hankinta luonnonsuojeluun
- Vieraslajien torjunta
- Luontotietoisuuden lisääminen (esim. luontokoulut, -polut,-reitit) ja kampanjat

Luonnonsuojelupolitiikka ja kunnat

- Kansallisia ja kansainvälisiä luonnon monimuotoisuustavoitteita ei saavuteta, tarve kiristyvälle ohjaukselle
- Luonnonsuojelulaki uudistetaan – kuntien rooli?
- Luonnonsuojeluun 100 m € lisäraha – kuntien resurssit ?
 - Kymmenvuotinen elinympäristöjen parantamisen toimintaohjelma
- METSO-ohjelmaan lisärahoitusta – kuntien korvaukset?
- Tukea ja näkyvyyttä kuntien luonnonsuojelutyöhön
'Luontoviisaat kunnat' –toiminnalla

Luontoviisaat kunnat

Alkukartoituskyselyn yhteenveto

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

S Y K E

Annika Uddström
Suomen ympäristökeskus
25.9.2019

- **Kyselyyn vastasi 29 kuntaa**
- **Kaiken kokoisia**
- **Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen hyvin eri tasoilla**

Kuntien yleisimmät jo tekemät toimet luonnon monimuotoisuuden hyväksi

- Vieraslajien torjuminen 93 %
- Luontopolun/polkujen perustaminen 93 %
- Kunnan luontomatkailukohteiden ja luontoarvojen markkinointi 80 %
- Vesistöjen kunnostus 77 %
- Luontokartoitukset kaavojen luontoselvitysten ohella 73 %
- Luontotietoisuuden lisääminen 73 %
- Suojeluhankkeiden toteutus 70 %

**Kunnista 81 % on
kokenut tehdyistä
toimista hyötyjä
kuntatasolla**

Toimet, joita kunnat ovat yleisimmin kiinnostuneet tulevaisuudessa tekemään

- Vieraslajien torjunta 80 %
- Luontotietoisuuden lisääminen 80 %
- Viheralueiden hoitokäytäntöjen uudistaminen 73 %
- Vesistöjen kunnostus 70 %
- Kunnan luontomatkailukohteiden ja luontoarvojen markkinointi 70 %
- Kunnan luonnosta hyvinvointivaikutusten näkökulmasta viestiminen 70 %

Kasvavan kiinnostuksen kohteet toimissa

- Viheralueiden hoitokäytäntöjen uudistaminen
- Kunnan luonnon hyvinvointivaikutusten näkökulmasta viestiminen
- Metsien hoitokäytäntöjen uudistaminen
- Luonnon monimuotoisuuden painottaminen maankäytön suunnittelussa
- Kuntastrategiassa tai muussa strategisessa asiakirjassa sitoutuminen luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen
- Luontopohjaiset ratkaisuja kaupunkirakenteessa
- Ekosysteemitilinpito

Toimet joihin kaivataan tukea ja tietoa

Tukea kaivataan:

- Toimenpiteet luonnossa (rahallinen tuki)
- Rahoituksen haku
- Luontomatkailukohteiden markkinointi
- Luontotiedon kokoaminen
- Maastossa suoritettavat toimet (käytännön koulutus)

Toimet joihin kaivataan tukea ja tietoa

Tietoa kaivataan:

- Luontopohjaiset ratkaisut
- Ekosysteemitilinpito
- Maankäytöllisten ratkaisujen vaikutus
- Luonnon hyvinvointivaikutukset
- Metsänhoitokäytännöt
- Luonnonsuojelutoimenpiteiden ja hankkeiden toteutus

Millaista tuen tulisi olla?

- Rahallinen tuki
- Tapaamiset
- Asiantuntija-apu
- Neuvonta
- Koulutus

Mistä erityisesti kaivataan lisää tietoa?

- Uhanalaisten lajien ja luontotyyppien esiintyminen
- Uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojelutarpeet ja –ohjeet
- Miksi luonnon monimuotoisuuden suojelu on tärkeää?
- Mitä kuntatasolla voidaan tehdä luonnon monimuotoisuuden eteen?
- Monimuotoisuuden muutokset ja sen mittaaminen
- Miksi jonkin tietyn luontokohteen säilyttäminen on tärkeää?
- Metsien käyttöön liittyvät kysymykset

Mikä innostaa toimiin luonnon monimuotoisuuden hyväksi?

- Monimuotoinen luonto kunnan vetovoimaisuustekijänä
- Tieto ja huoli luonnon monimuotoisuuden heikkenemisestä
- Onnistuneet hankkeet ja niistä tiedottaminen
- Hyvä julkinen palaute
- Imagolliset syyt

Luontoviisaat kunnat -toiminnalta toivottava yhteistyö

- Tiedonvaihto
- Yhteiset hankkeet
- Projektiesimerkit
- Koulutus

Ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittaminen syksy 2020,

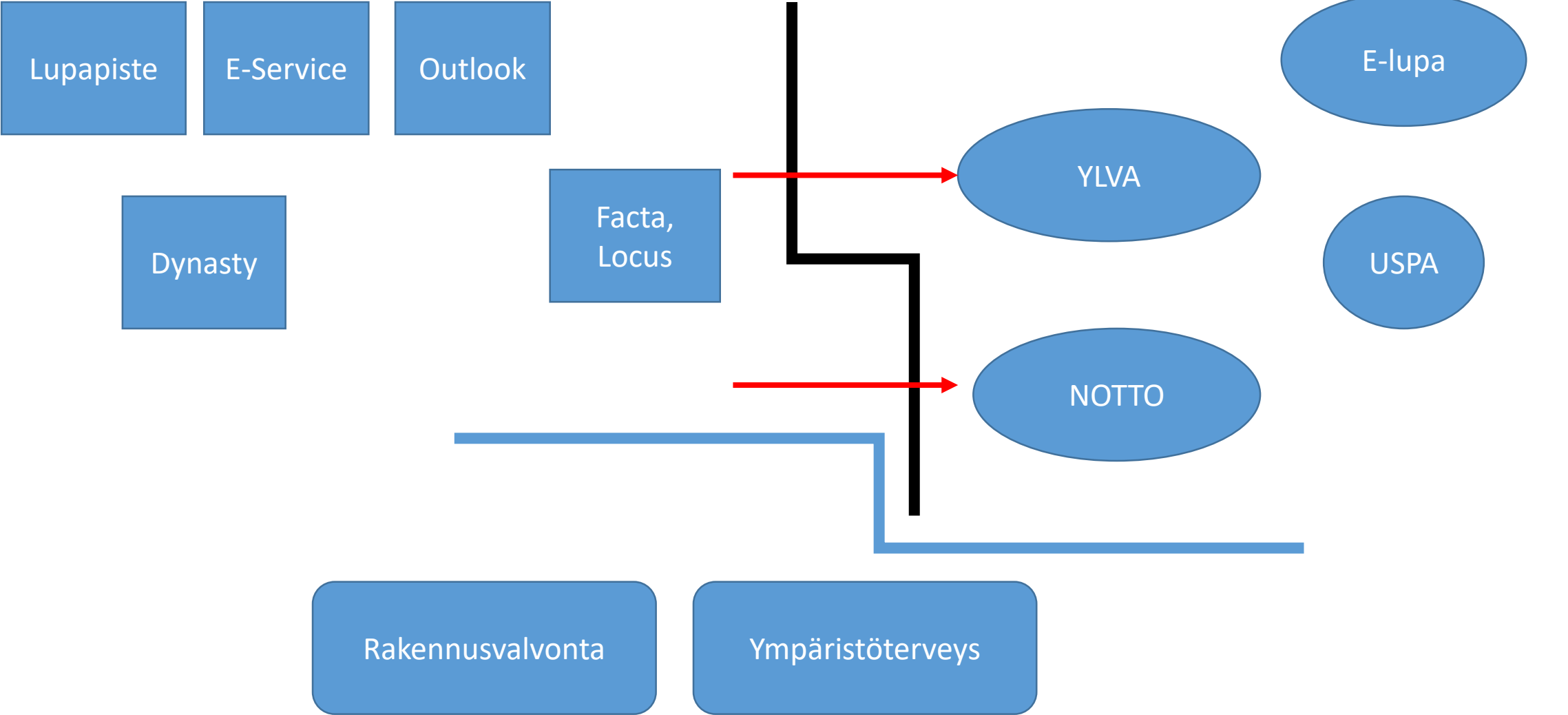
ASIAKAS

PALVELUKERROS (VM:n Luvat ja palvelut -projekti)

311 kuntaa

YMPÄRISTÖHALLINTO

valtio

Sähköinen menettely

(liittyy osin kuulutusmenettelyn muutokseen),
voimaan 1.1.2020

- Ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa säädetään sähköisen asioinnin ja digitaalisten palvelujen ensisijaisuudesta.
 - toimitetaan viranomaiselle ensisijaisesti sähköisesti.
 - Viranomaisella säilyy mahdollisuus sallia tapauskohtaisesti asiakirjojen jättäminen paperisena.
- Viranomaisten ja kuntien ylläpitämistä kirjallisista ilmoitustauluista luovutaan ja siirrytään tietoverkossa sähköisesti tapahtuvaan tiedottamiseen. (Kuntalain 108 §)
- Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat saatetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella siten kuin hallintolain uusissa säännöksissä julkisesta kuuluttamisesta säädetään.
- Päätösten antaminen julkipanomenettelyllä korvataan vastaavasti sähköisellä tiedoksiantomenettelyllä.

- Julkipanomenettelystä luovutaan vähitellen
- Hallintolakiin uusi 62a §
- Kuulutus ja kuulutettavat asiakirjat julkaistaisiin yleisessä tietoverkossa viranomaisen verkkosivuilla.
- Tarpeen vaatiessa kuulutus julkaistaisiin myös asian vaikutusalueen sanomalehdessä tai muulla viranomaisen päättämällä tavalla.
- Viittaukset viranomaisten ilmoitustaululla julkaisemiseen poistettaisiin niiltä osin kuin kyse on julkisista kuulutuksista annetun lain tarkoittamasta ilmoitustaululla ilmoittamisesta.
- Yleistiedoksianto muuttuu:
 - Asiakirjan nähtäville asettamisesta ei enää ilmoiteta ensisijaisesti virallisessa lehdessä ja vaihtoehtoisesti joko viranomaisen ilmoitustaululla tai sanomalehdessä, vaan asiakirjan nähtäville asettamisesta olisi ilmoitettava yleisessä tietoverkossa viranomaisen verkkosivuilla tai tarpeen vaatiessa virallisessa lehdessä ja sellaisessa sanomalehdessä, josta vastaanottajan voidaan otaksua parhaiten saavan tiedon.

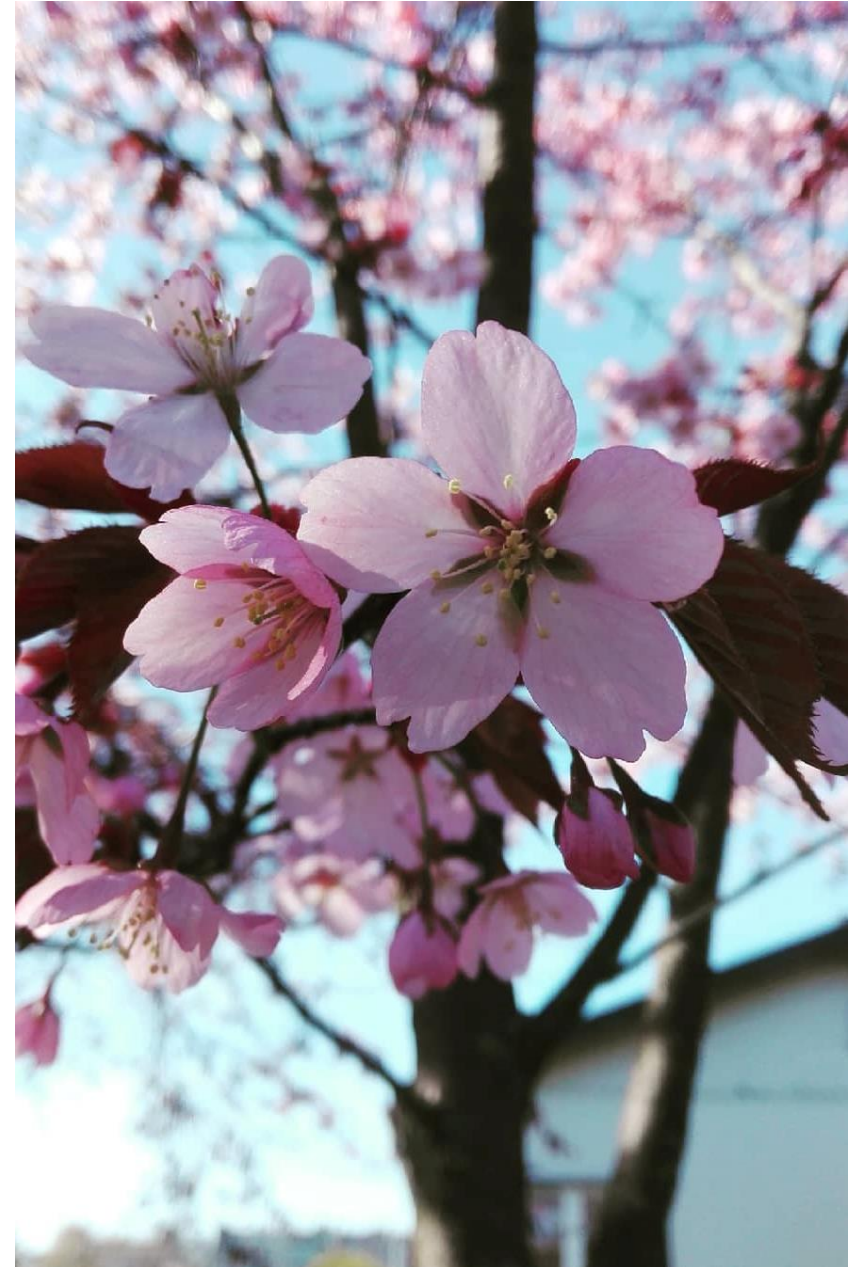
Ympäristönsuojelu- määräysmalli

Kati Ojala

Ympäristönsuojelumääräysmallin webinaari
19.6.2019

Hankkeen taustaa

- Hanke toteutettiin ympäristöministeriön ja Kuntaliiton yhteisellä rahoituksella
- Projekti käynnistyi 18.2.2019
- Ohjausryhmä kokoontunut kolmesti
- Taustalla Kuntaliitossa vuonna 2014 tehty selvitys – Kuntien ympäristönsuojelumääräykset – nykytila ja tulevaisuuden mahdollisuudet (Aino Pietarinen)

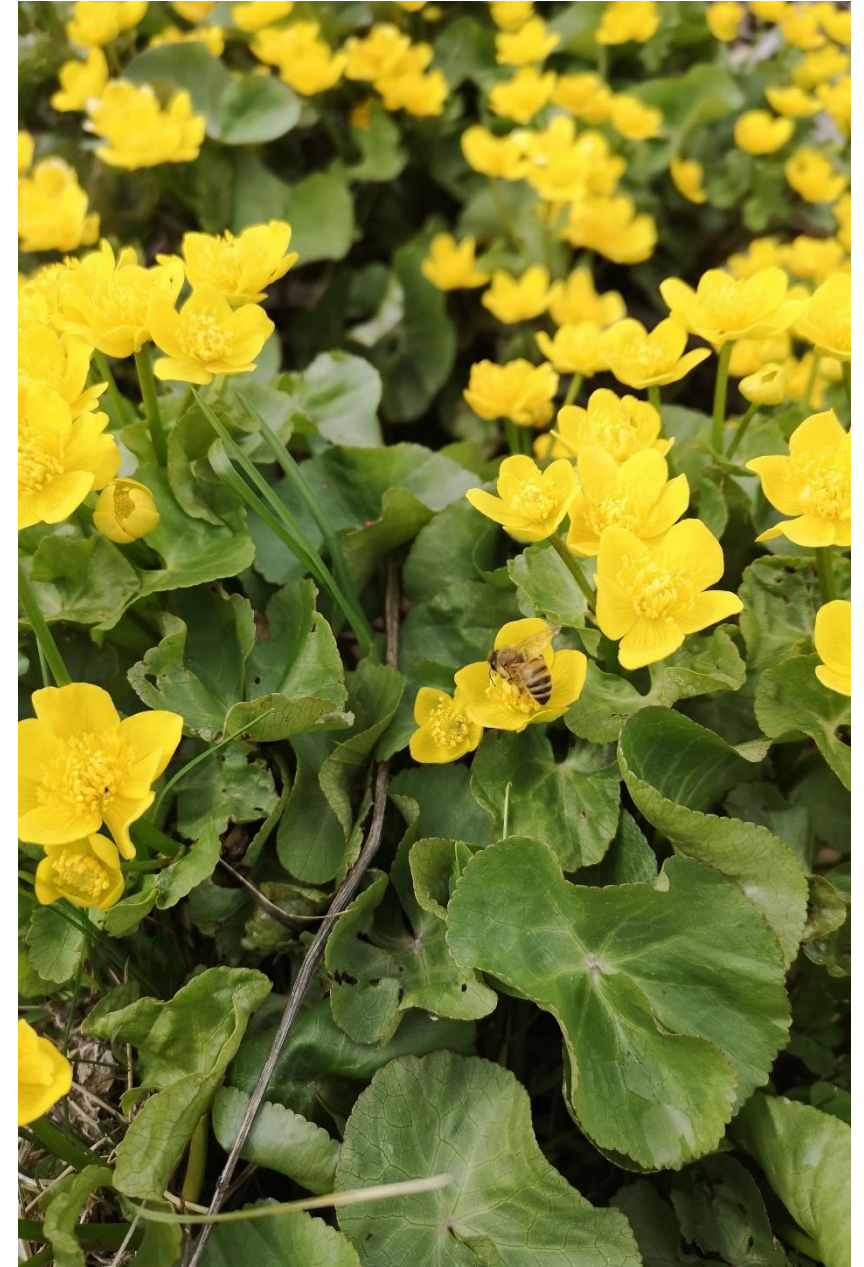

Projektin tarkoitus ja tavoitteet

- Varsinaista mallia ympäristönsuojelumääräyksille ei ole ennen julkaistu
- Selkeä malli ja ohjeistus kuntien viranhaltijoiden ja muiden määräysten valmistelijoiden työn tueksi
- Tavoitteena on ympäristön pilaantumisen vähentäminen paikallisesti ja ympäristönsuojelumääräysten laatimiseen liittyvien menettelyjen sujuvoittaminen
- Kannustetaan kuntia laatimaan ja päivittämään ympäristönsuojelumääräyksiä sekä vahvistetaan tietämystä ympäristönsuojelumääräysten käyttömahdollisuuksista erilaisissa tilanteissa
- Tavoitteena selvittää myös sääntelyn kehittämisen mahdollisuuksia

Projektin kulku

- Mallimääräysosio lausunnoilla kunnissa – kommenttien pohjalta korjaukset ja viimeistelyt
- Työpaja pidettiin 27.5. – mukana osallistujia kunnista, ELYstä ja YM:stä
- Kevään aikana käyty haastattelemassa kuntien viranhaltijoita ja kerätty vastauksia Webropol-haastatteluun
- Projekti päättyi 31.7. – malli taitossa – julkaistaan lokakuun aikana

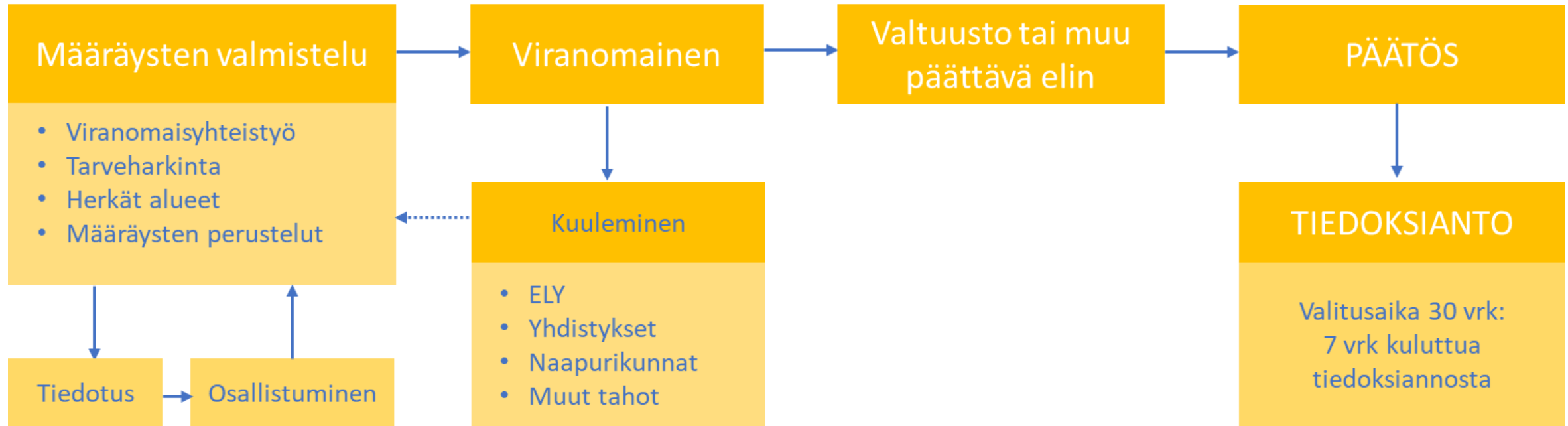

Kuntien ympäristönsuojelumääräykset

- Määräykset ovat suosittu instrumentti – noin 60 % kunnista oli antanut määräykset v. 2014
- Määräykset annetaan YSL:n tai sen nojalla annettujen asetusten nojalla
 - Paikallisesti, kuntaa tai sen osaa koskevana
 - Ympäristön pilaantumisen torjuminen avainasemassa – PeVL otti aikoinaan kantaa juuri tähän
 - Suhde lakeihin, asetuksiin ja muihin kunnan määräyskokoelmiin
- Kaikkia kuntalaisia sitovaa norminantoa
 - Poikkeaminen parantaa kuntalaisten oikeusturvaa

Määräysten laatiminen

- Määräysten antamiseen valtuutus YSL:n 202 §:ssä
 - "Kunta voi antaa tämän lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä -- ."
 - 2 momentti rajaa määräysten antamisen ulkopuolelle tietyt toiminnot, 3 momentissa listataan toiminnot, joista määräyksiä voidaan antaa
- Tarpeellisuuden punninta riskinarvioinnin kautta:
 - Suhteellisuusperiaate: vastaako määräys oikealla tavalla oikeaan ongelmaan?
 - Voidaanko määräyksellä välttää riski eli pilaantuminen?
 - Voiko riskiä hallita muilla keinoin ehkä jopa tehokkaammin?
 - (muut ympäristönsuojelulliset keinot)
 - Voidaanko määräystä valvoa?

- Tarkoitus on paikata muun sääntelyn jättämiä ”aukkoja” paikallisista olosuhteista lähtevästä tarpeesta käsin ja ympäristön pilaantumisen vaaran ehkäiseminen edellä
- Oman kunnan kartoitus
 - Herkät alueet, paikalliset erityisolosuhteet, pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot (joita ei luviteta, rekisteröidä tai jotka eivät ole ilmoitusmenettelyn piirissä)
 - Tehdyt selvitykset ja kartoitukset, vanhat määräykset, suunnitelmat ja ohjelmat, muut ympäristönsuojelulliset työkalut ja niiden vaikuttavuus
- Sääntelyn kartoitus
 - Toimintoja säätelevät lait ja asetukset, muut kunnalliset määräyskokoelmat, kaavamääräykset, mahdolliset suoja-alueet

Mitä ”aukkoja” määräyksillä on tarve täyttää?

Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa

- Valmistelussa perehdyttävä muuhun kunnalliseen sääntelyyn
 - Jätehuoltomääräykset, rakennusjärjestys ja terveydensuojelujärjestys
 - Ympäristönsuojelullista sisältöä myös kaavamääräyksissä ja vedenoton suoja-alueiden määräyksissä
- Ei päällekkäistä tai ristiriitaista sääntelyä
- Tuntevatko kunnan muut viranhaltijat toistensa alaista sääntelyä ja kunnallista sääntelyä? Otetaanko ysm:t huomioon esim. rakennuslupia myönnettäessä?
- Jätehuoltovo, rakennusvalvontavo, terveydensuojelu- tai ympäristöterveydenhuoltovo, pelastusvo, ELY-keskus → mukaan valmisteluun - tiiviillä yhteistyöllä voitaisiin keventää valmistelu- ja valvontataakkaa
- Valmistelun aloittamisesta kannattaa tiedottaa myös sisäisesti!

Määräysten perustelujen laatiminen

- Perustelut olisi hyvä laatia samalla, kun määräyksiä valmistellaan ja kirjoitetaan – näin näkee määräyskohtaisesti laillisuuden ja todellisen tarpeen
- Määräys on määräys: selkeys ja tarkkarajaisuus, helppo soveltaa, ei suosituksia tai neuvoja
 - Perusteluissa pykäläviittausten lisäksi mahdollisuus avata laajemmin määräyksen tarkoitusta ja taustaa, perusteluissa voi olla myös informatiivista luonnetta
- Mallimääräysosiossa annetaan esimerkkiperustelut

Tiedottaminen ja kuuleminen

- Asian valmistelusta on tiedotettava kunnan tietoverkkosivulla
- Vaikutusmahdollisuuksien varaaminen HL 41 §:n mukaan – laaja osallistumisen järjestäminen
- Ennen määräysten antamista on varattava asianomaiselle valtion valvontaviranomaiselle sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilaisuus lausunnon antamiseen (kuuleminen)
- Pöytäkirja päätöksineen nähtäville nettiin → valitusaika alkaa 7 vrk:n kuluttua tiedoksiannosta

**Ympäristönsuojelu-
määräysten
kehittäminen**

Vesien- ja merenhoidon suunnitelmat

- Lain mukainen peruste määräysten antamiselle
- ELY:llä vireillepano-oikeus (YSL 186 §)
- Miten määräyksillä voitaisiin tehokkaammin toimeenpanna vesien- ja merenhoidon suunnitelmia?
- Määräysten perustelu suunnitelmilla

Maatalouden sääntely

- Nykysääntely jättää aukkoja
- Kehittämistarve havaittu, mm. LUKE:n selvitys aiheesta
- Ympäristönsuojelumääräysten rooli maatalouden päästöjen rajoittamisessa – ovatko oikea työkalu?
- Fosfori?

Jätteen pienimuotoinen hyödyntäminen maarakentamisessa

- Herättää paljon kysymyksiä
- Kunnissa tarve saada maran ulkopuoliset jonkin menettelyn piiriin
- Kunnissa erilaisia käytäntöjä – mallissa etsitty keskitietä
- Sääntelyn kehittäminen – viestiä eteenpäin

Mallimääräykset

- Jätevesien käsittely viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla
 - Hule- ja pesuvedet
 - Eläinsuojien ja maitohuoneiden pesuvedet
 - Jätevesien käsittely herkiksi määritellyillä alueilla
 - Kielto johtaa jätevettä tai 156c §:n mukainen vaatimus
 - Vähäiset jätevedet
 - Suojaetäisyydet
 - Haja-asutuksen lietteen käsittely ja hyödyntäminen maataloudessa
- Huom. herkkien alueiden rajaaminen: luokiteltu pv-alue, pv:n muodostumisalue, vedenotto...
- Meluntorjunta
 - Toimintojen rajaaminen meluilmotusmenettelyn ulkopuolelle
 - Tilapäiset huolto- ja rakennustyöt
 - Yleisötilaisuudet ja äänentoistolaitteiden käyttö

Määräyskategoriat

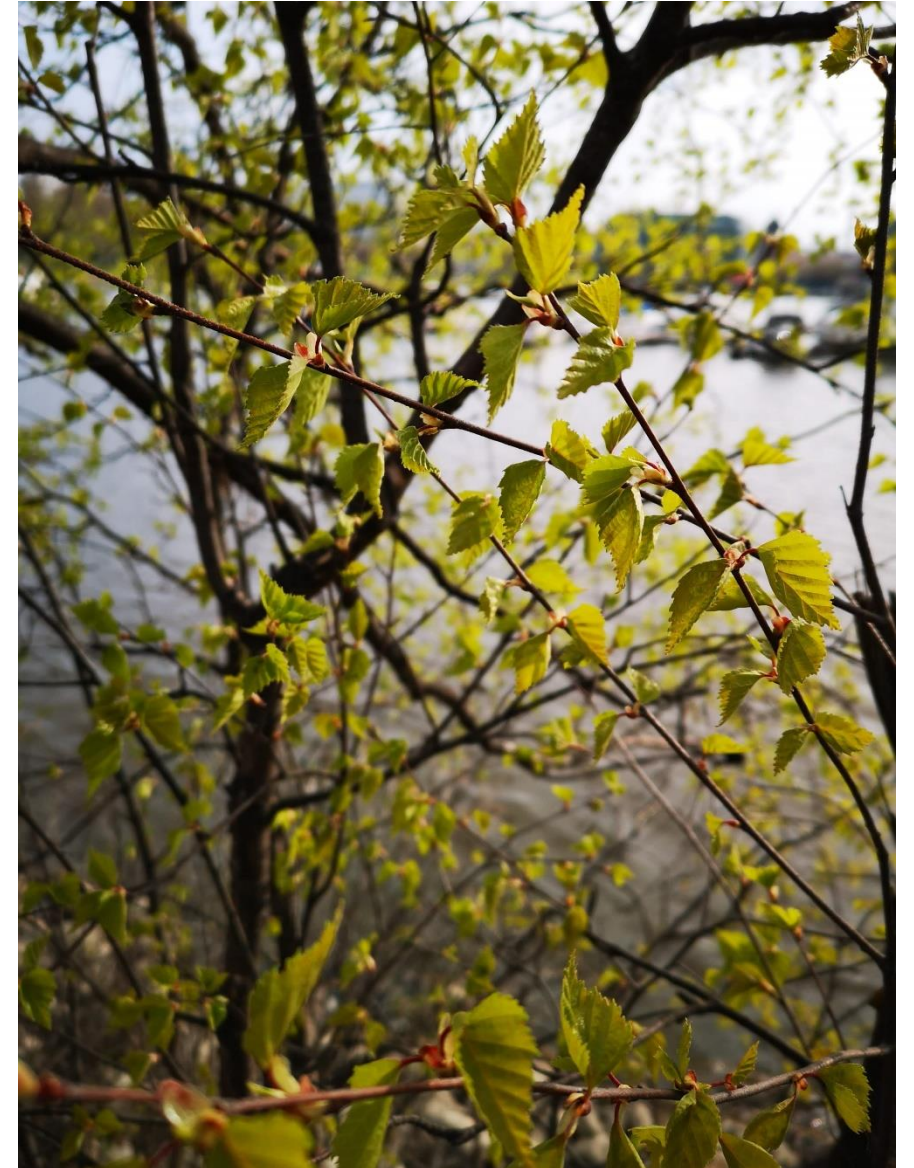
- Maatalous
 - Laiduntaminen ranta-alueilla
 - Lannoitteiden käyttö herkiksi määritellyillä alueilla
 - Torjunta- ja kasvinsuoja-aineiden käyttö herkillä alueilla
 - Lantaloiden, uusien eläinsuojien ja ulkotarhojen sijoittaminen

→ Mahdollisuus hyödyntää vesienhoitosuunnitelmia!
- Ilmansuojelu
 - Jätteen polttaminen ja tulisijojen käyttö (jhm)
 - Kunnostus- ja huoltotoimenpiteet
 - Ulkona tapahtuva hiekkapuhallus
 - Rakennusten huolto- ja kunnostustoimenpiteet ja purkutyöt
 - Katujen ja yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoon liittyvät työt

Määräyskategoriat

- Jätteet
 - Jätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa
 - Rakennusten polttaminen
 - Kompostin sijoittaminen (jhm)
 - Kemikaalien ja vaarallisten aineiden säiliöt ja varastointi
 - Öljysäiliöiden tarkastaminen ja poistaminen
 - Vaarallisten aineiden ja kemikaalien varastointi
 - Polttonesteen jakelupisteiden vaatimukset
- Vaatii pohtimista: todellinen riski. Onko liian löysiä vaatimuksia?

- Muut määräykset
 - Maalämpö
 - Ilmoitus koskien maalämpöjärjestelmien rakentamista
 - Maalämpöjärjestelmien sijoittaminen/Maalämpöjärjestelmien rakentaminen pohjavesialueilla
 - Maalämpöjärjestelmien rakentamisen aikaiset järjestelyt (pöly/liete)
 - Lumenkaatopaikat
 - Tilapäinen murskaus ja louhinta
 - Porot ja valjakkokoirat
- Ympäristönsuojelumääräyksiin kuulumattomat toiminnot
- Poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä
 - Lakia on tulkittu niin, että poikkeaminen on tähänkin asti ollut mahdollista suoraan lain nojalla – poikkeaminen on kuitenkin selkeyden vuoksi hyvä kirjata omana määräyksenään
 - Poikkeaminen voidaan lisäksi antaa määräyskohtaisesti, jolloin voidaan määritellä ehdot tarkemmin

Hajajätevedet – Määräaika 31.10.2019 ranta- ja pohjavesialueilla

Kohteet

- Koskee noin 110 000 kiinteistöä
 - Noin 45 000 vakituista asuntoa
 - Noin 69 000 vapaa-ajan kiinteistöä
 - noin 16 % kaikista vapaa-ajan asunnoista joilla on kiinteistökohtainen jätevesijärjestelmä.
- Korjauksen keskihinta 7100 €, suunnittelu 500-1000 €

Valvonta

- Riskiperusteisesti (YSL 167 §)
- Jos havaitaan pilaantumisen vaaraa:
 - YSL 175 § Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen
 - Kieltää jatkamasta
 - Määrätä palauttamaan ympäristö ennalleen tai poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta
- YSL 180 § Määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi

Poikkeaminen

- YSL 156 d
- Huomattavan vähäinen kuormitus (esim. 1-2 hlöä)
- **TAI** sosiaaliset tekijät
- Huomioon:
 - Viemäriverkosto
 - Vakituisten asukkaiden korkea ikä
 - Sosiaalinen este
- Voidaan hakea laissa määritellyillä herkillä alueilla 31.10.2019 alkaen

Tulevaisuuden näkymiä - EU:n jätedirektiivien toimeenpano

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Jätelainsäädännön uudistus: kierrätys kuntoon ja vauhtia kiertotalouteen

Jätteen määrä ja
haitallisuus vähenevät

Tuottajavastuu
tehostuu

Uudelleenkäyttö
lisääntyy

Hallintomenettelyt
sujuvoituvat

Kierrätys lisääntyy,
kaatopaikkakäsittely
vähenee

Jätevirtojen seuranta ja
jätetiedon laatu
paranevat

Lähde:YM

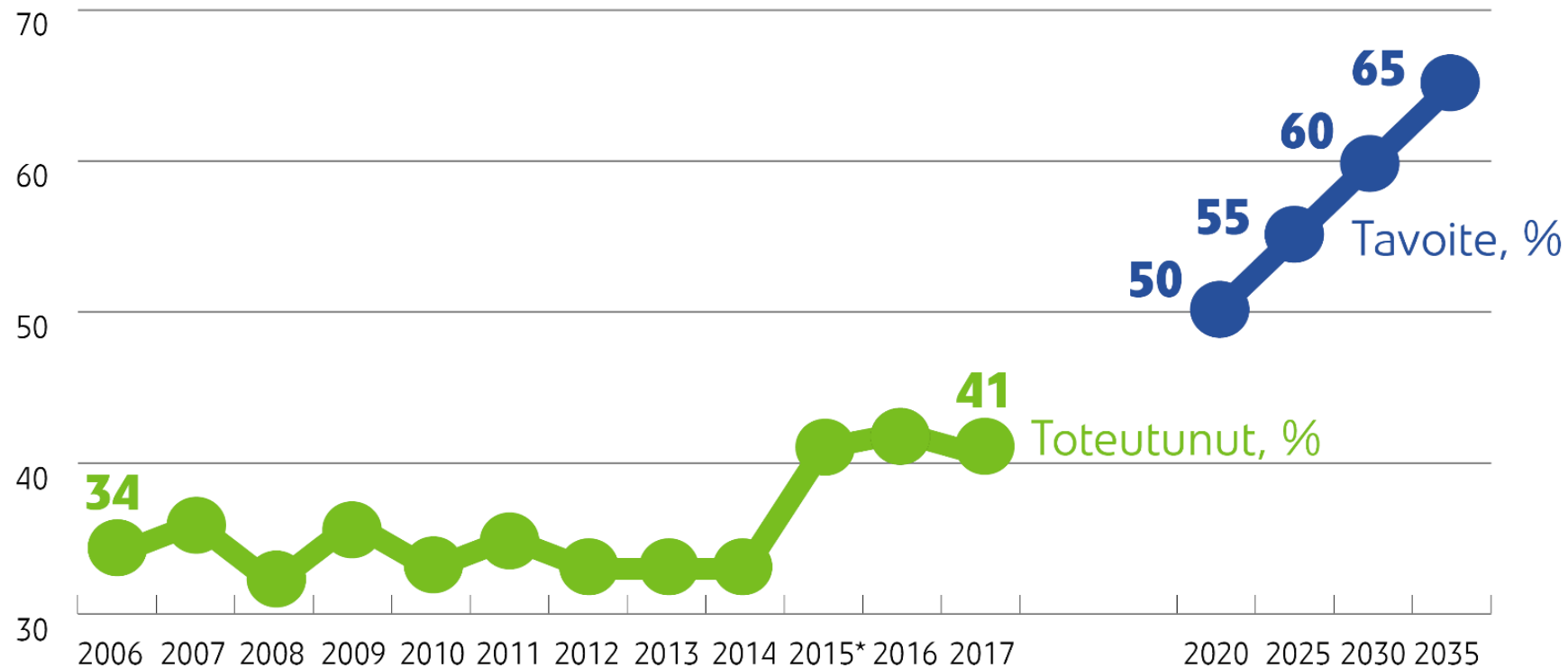
- = 4 direktiiviä, joilla muutetaan kuutta jätealan direktiiviä
 - **Jätedirektiivin** muutos 2018/851
 - **Pakkausjätedirektiivin** muutos 2018/852
 - **Kaatopaikkadirektiivin** muutos 2018/850
 - **Romujoneuvo-, paristo- ja SER-direktiivien** muutos 2018/849

- Hyväksyttiin 30.5.2018 (EUVL L 150 14.6.2018)
- Tuli voimaan 4.7.2018

- **Pantava täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä 5.7.2020**

➤ **Olenaisia muutoksia jätelakiin ja lähes kaikkiin jätealan asetuksiin**

Yhdyskuntajätteen kierrätysaste ja tavoitteet

*Kuitupakkausten tilastointimenetelmään tehtiin muutos.

Huom! Lisäksi kierrätysasteen laskentamenetelmä tiukentuu vuodesta 2025 →

NYT: *kierrätetty jätemäärä = erilliskerätty jätemäärä*
2025 laskenta: *kierrätetty jätemäärä = esikäsittelyn jälkeinen jätemäärä, josta epäpuhtaudet vähennetty*

Jätelain mukaiset vastuutahot ja erilliskeräyksen järjestämisen haasteet

Yhdyskuntajäte

Kuntavastuu:

> 50 %

- Asuminen
- Kunnan hallinto- ja palvelutoiminta

Kunnan TSV

Jätteen tuottajan vastuu

- Elinkeinoelämä, esim. kauppa
- Valtio
- Seurakunta

Tuottajavastuu

- Pakkausjäte ja paperijäte

Haasteita

- Järjestämisvastuiden hajanaisuus
- Pakkausjäte ja muu saman materiaalin yhdyskuntajäte (muovipakkaus – muu muovi, pakkausmetalli – muu metalli) → eri vastuutahot
- EU: Tuottajien kustannettava vähintään 80 % pakkausjätteen erilliskeräyksen kustannuksista

Erilliskeräyksen merkittävä lisääminen välttämätöntä kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi

- Minimivaatimukset kirjataan jäteasetukseen
- Biojäte, pienmetalli ja pakkausjätteet: pakollinen kiinteistökeräys vähintään 5 huoneiston asuinkiinteistöiltä taajamissa (2 v.)
- Vastaava vaatimus muillekin kuin asumisen kiinteistöille; kilorajat asetukseen
- Biojätteen erilliskeräysvaatimuksen laajentaminen kaikkiin asuinkiinteistöihin yli 10 000 asukkaan taajamissa 4 vuoden kuluttua lakimuutosten voimaantulosta
- Muovipakkausjätteen aluekeräysvaatimus samalle tasolle kuin muut pakkausjätteet
- Kannustaminen: muun muovijätteen keräyksen järjestäminen yhdessä muovipakkausjätteen keräyksen kanssa
- Tekstiilijätteen aluekeräys alkuun 2023

Selkeä ja toimiva vastuunjako ja kuljetusjärjestelmä tarpeen kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi (työryhmän mietintö)

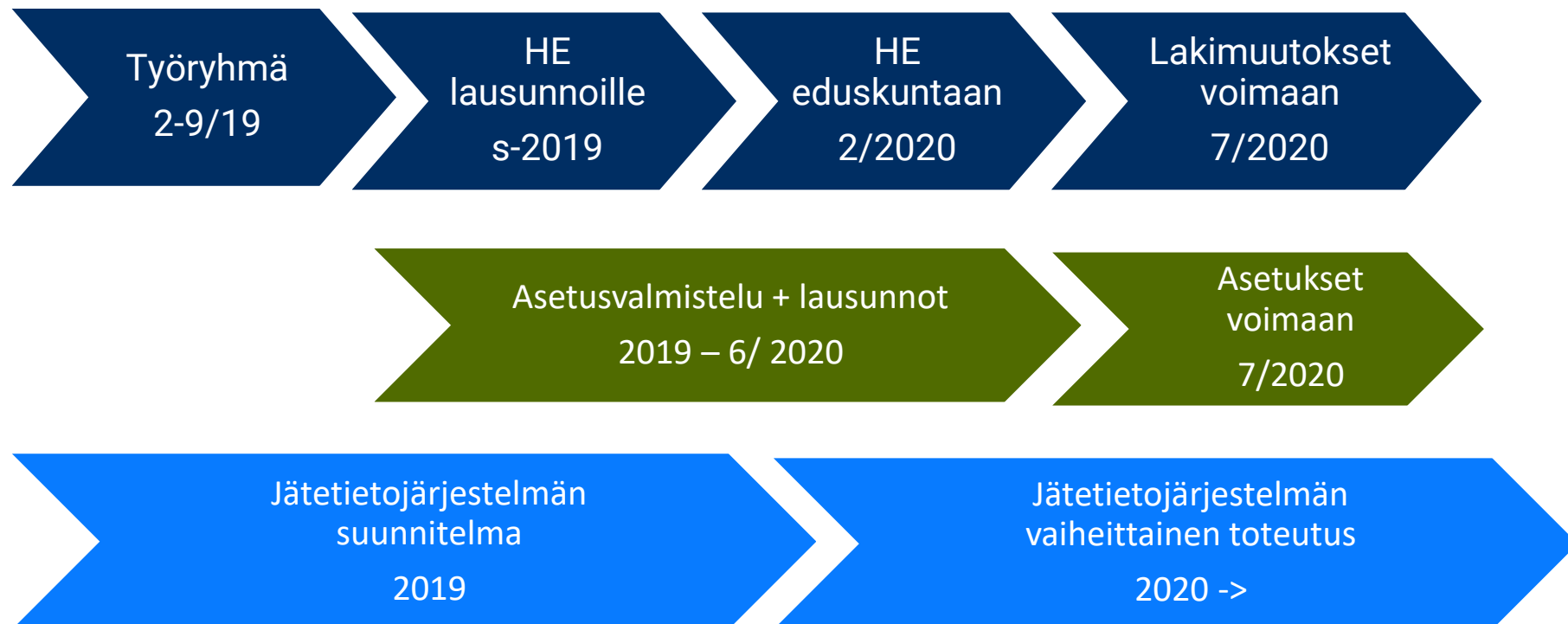
- Perusvastuisiin (kunta/tuottaja/jätteen haltija) ei muutoksia nyt
- Jätelakiin kuntien ja pakkausten tuottajien yhteistoimintavelvoite kiinteistökohtaisesta keräyksestä → kunta kerää, tuottaja korvaa kunnalle tarvitsemansa tonnit
- Kuljetuksen kaksoisjärjestelmä poistettaisiin
 - Kiinteät jätteet: kunnan järjestämä kuljetus
 - 2-5 vuoden siirtymäajalla
 - Saostus- ja umpisäiliölietteet: lähtökohtaisesti kiinteistön haltijan järjestämä kuljetus
 - Kunnan perälauta
 - 5 vuoden siirtymäajalla

*Kyse kokonaisratkaisusta, jossa kaikki osaset riippuvaisia toisistaan.
"huojuva torni"*

Työryhmä ja valmisteluaikataulu

- Lainsäädäntömuutosten keskeisiä linjauksia valmisteltu YM:n työryhmässä 15.2. – 15.9.2019
- YM valmistelee hallituksen esityksen työryhmän ehdotuksen pohjalta

Yhdyskunnat ja ympäristö -uutiskirje

- **Yhdyskunnat ja ympäristö -uutiskirje sisältää uusimmat uutiset maankäytöstä, rakentamisesta, asumisesta, liikenteestä, teknisistä palveluista sekä ympäristönsuojelusta ja kestävästä kehityksestä. Tilaa uutiskirje > kuntaliitto.mailpv.net**